

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

PHILIPPE LÉGER

esitatud 16. detsembril 2004¹

1. Kas ühenduse õigusega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis lubab tegeleda ajakirjade tellimuslepingute pakkumise või sõlmimisega rändkaubanduse vormis eelneva ametliku tegevusloa alusel ja mis samas keelab ilma sellise tegevusloata isikul nimetatud tegevuse kriminaalkaristuse ähvardusel?

mise kohta² (edaspidi „rändkaubandustegevuse seadus”) artikli 3 lõikes 1 on kehtestatud põhimõte, et Belgia territooriumil on rändkaubandus lubatud *ministre des classes moyennes*’ilt või tema poolt volitatud esimese järgu ametnikult eelneva ametliku tegevusloa saamisel.

2. See on *Rechtbank van eerste aanleg te Brugge* (Belgia) küsimuse põhisisu, mille ta esitas vaidlusaluste siseriiklike õigusnormide alusel kolme Madalmaade kodaniku vastu esitatud kriminaalsüüdistuse tõttu.

4. Nimetatud seaduse artikli 2 esimene lõik täpsustab, et „[r]ändkaubandustegevuse all mõistetakse igasugust tarbijale suunatud kaupade müüki, müügiks pakkumist või müügiks esitlemist, mida viib läbi kaupmees väljaspool tema äriregistris registreeritud tegevuskohta või isik, kellel sellist tegevuskohta ei ole”.

I. Siseriiklikud õigusnormid

3. 25. juuni 1993. aasta seaduse rändkaubandustegevuse ja avatud turgude korralda-

5. Siiski ei kehti selle seaduse artikli 5 punkti 3 alusel teatud rändkaubandustegevusele eelneva ametliku tegevusloa nõue. Eelkõige puudutab see „ajalehtede ja ajakir-

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — *Belgische Staatsblad*, 30.9.1993, lk 124. Seadus jõustus 13. juunil 1995 pärast *arrêté royal* du 3 avril 1995 portant exécution de la loi du 25 juin 1993 sur l'exercice d'activités ambulantes et l'organisation des marchés publics (3. aprilli 1995. aasta kuninglik otsus rändkaubandustegevuse ja avatud turgude korraldamise kohta; *Belgische Staatsblad*, 8.6.1995, lk 126; edaspidi „kuninglik otsus”) vastuvõtmist.

jade müük[i], ajalehtede tellimuslepingute sõlmimisi[st], tingimusel et tegemist on ettevõtja asukohast kaugemal toimuva regulaarse müügiga kohalikule püsielanikkonnale, [samuti] postimüügi ja [...] müügiga vastavate automaatide kaudu”.

6. Kui sellist luba taotletakse, siis vastavalt kuninglikule otsusele vastab selle andmine järgmistele menetluslikele ja materiaaloiguslikele tingimustele.

7. Sellise loa taotleja esitab kohalikule omavalitsusele pärast vastava tüüpvormi täitmist ja maksumärgi ostmist taotluse. Kohalik omavalitsus edastab selle taotluse vastavale sellist luba andvale ametiisikule (ministre des classes moyennes või tema volitatud).

8. Loa andmisest võidakse keelduda taotleja ea või tema varasema karistatuse tõttu.

9. Seega ei saa luba anda alla 18-aastasele isikule, kes kavatseb asjaomase rändkaubandusega tegeleda enda nimel või tegeledes igapäevase majandustegevusega äriühingu

juhatuses või osanikuna. Sama käib alla 16-aastase isiku kohta, kes kavatseb asjaomase rändkaubandusega tegeleda abilisena või töötajana.

10. Samuti võidakse kuningliku otsuse artikli 14 sätete kohaselt „[p]ärast prokuröri konsulteerimist [...] keelduda rändkaubandusega tegelemise loa andmisest isikutele, kelle suhtes on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus kriminaalasjas, välja arvatud politsei poolt karistamine”.

11. Selle otsuse artikli 16 lõige 1 lisab, et „[k]õik isikud, kes soovivad tegeleda rändkaubandusega loi du 15 décembre 1970 sur l'exercice des activités professionnelles dans les petites et moyennes entreprises du commerce et de l'artisanat (15. detsembri 1970. aasta seadus väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ja käsitööliste ametialase tegevuse kohta) alusel võivad juhul, kui nad on hõlmatud selle õigusaktiga, saada tegevusloa ainult siis, kui nad vastavad seda liiki tegevusele kehtivatele sätetele”.

12. Sellise loa andmisest keeldumise otsusest teatab taotlejale kohalik omavalitsus, kellele taotlus esitati. Antud luba saab taotleja tegelikult kasutada alles pärast maksumärgi eest tasumist.

13. Rändkaubandusega tegelemise luba puudutab ainult selles märgitud kaupu või teenuseid ning selles nimetatud rändmüügi liiki (koduuksemüük või müük avalikult kasutatavatel teedel). Loa kehtivusaeg on kuni kuus aastat.

14. Loa omanikul peab see rändkaubandusega tegelemise ajal kaasas olema. Nõudmisel tuleb luba esitada politseile, eripolitseile või selle valdkonna üle järelevalvet ja kontrolli teostavatele ametnikele.

15. Rändkaubandustegevuse seaduse artikli 13 lõike 1 punktide 1 ja 2 kohaselt karistatakse isikuid, kes tegelevad rändkaubandusega ilma vastava eelneva tegevusloata või loas sätestatud tingimusi või keelde rikkudes, vangistuse ja rahalise karistusega või ühega nendest karistustest.

II. Asjaolud ja menetlus põhikohtuasjas

16. M. Burmanjer, R. A. Van Der Linden ja A. De Jong (kes on Madalmaade kodanikud ja elavad seal) pakkusid 6. septembril 2001 Oostendes (Belgia) avalikult kasutataval teel

erinevate Madalmaade või Saksa äriühingute kirjastatud hollandi- või saksakeelsete ajakirjade tellimuslepinguid³ ja neil oli õnnestunud sedasorti lepinguid sõlmida mitmete möödasõitjatega.

17. Põhikohtuasja menetlusosaliste poolt Euroopa Kohtu esitatud küsimustele antud kirjalikest vastustest ning sellega seoses nende esitatud dokumentidest ilmneb, et need kolm isikut tegelesid rändkaubandusega oma nimel Saksa äriühingu Alpina GmbH⁴ „arvel”⁵, viimasega 2000. aastal sõlmitud suhete raames.

18. Täpsemalt seisnes nende tegevus möödasõitjatele erinevaid ainevaldkondi puudutavate ajakirjade tellimuslepingute sõlmimise väljapakkumises ja vastavate tellimislehtede täitmises koos nendega, kes soovisid selliseid lepinguid sõlmida. Need lepingud sidusid tellijad äriühinguga Alpina.

3 — Asjaomaste ajakirjade päritolu täpsustasid põhikohtuasja menetlusosalised oma kirjalikes vastustes Euroopa Kohtu esitatud küsimustele. Neist tuleneb samuti, et pakutud ajakirjad olid jaotatud temaatika järgi (naiste mood, pere hobid, perekondlik lugemisvara, aiaandus ja loodus, autod).

4 — Edaspidi „äriühing Alpina”.

5 — Kasutan eelotsusetaotluse esitanud kohtu määruse punktis 4 kasutatud väljendit.

19. Euroopa Kohtu kirjalikele küsimustele vastuseks esitatud tüüpvormist nähtub, et kahes eksemplaris olev tellimisleht sisaldas tervet rida täidetavaid lünki, mis puudutasid müügimeest, kelle kaudu tellimustehing tehti, kliendi isikut ja kontaktandmeid ning samuti äriühingule Alpina kliendi poolt valitud tellimuse hinna maksmise viisi. Samuti selgub tüüpvormist, et asjaomased tellimuslehed sisaldasid klauslit, mille kohaselt kliendil oli õigus taganeda sellest lepingust seitsme tööpäeva jooksul selle allkirjastamisest.

20. Kui tellimislehed olid nõuetekohaselt täidetud, pidid müügimehed andma sellest ühe eksemplari kliendile ja teise edastama äriühingule Alpina, et viimati nimetatut saaks hakata täitma asjaomaseid tellimusi, saates posti teel klientidele nende valitud ajakirju.

21. Äriühing Alpina maksis müügimeestele nende teenuste eest komisjonitasu, mis arvutati välja nende tellimuslepingute kogumaksumuse alusel, mille sõlmimisel nad olid osalenud.

22. Eelotsusetaotlusest tuleneb siiski, et A. De Jongil ei olnud 6. septembril 2001 eelnevat ametlikku tegevusluba rändkaubandusega tegelemiseks.

Ja kuigi teisel kahel isikul oli sellel kuupäeval tegevusluba, ei seonu need load esmapilgul vaidlusaluse tegevusega, kuna M. Burmanjeri luba nägi ette vaid paberi- ja bürookaupade müügi ning R. A. Van der Lindeni luba oli antud vaid koduuksemüügi jaoks.

23. Rechtbank van eerste aanleg te Brugge tuvastas seetõttu 8. mai 2002. aasta otsuses, et kõik nimetatud isikud on süüdi rändkaubandusega tegelemises ilma nõutava sellekohase eelneva ametliku tegevusloata. M. Burmanjerit ja R. A. Van der Lindenit trahviti 247,89 euroga või teise võimalusena karistati teda viieteistkümnepäevase vangistusega. A. De Jongi trahviti 991,57 euroga või teise võimalusena karistati teda kahekuulise vangistusega.

24. Mainitud menetlusosalised vaidlustasid selle tagaseljaotsuse. Selle tõttu palus vaidlustatud otsuse teinud kohus Openbaar Ministerie'l (prokurör) algatada täiendav uurimine, et täpselt välja selgitada M. Burmanjerile antud tegevusloa ulatus asjaomaste kaupade märke osas (paberi- ja bürookaubad). Nimetatud kohus otsustas samuti küsida Arbitragehof'ilt (Belgia), kas eelneva ametliku tegevusloa nõue on kooskõlas Belgia põhiseadusega, paludes asjako-

hasel juhul hinnata seda koosmõjus Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (EIÖK) teatud, eelkõige sõnavabadust puudutavate sätetega.

asutamislepingu artikli 59 ja järgnevate artiklitega (teenuste vaba liikumise põhimõte), arvestades, et nimetatud siseriiklikust regulatsioonist tuleneb, et Saksa äriühing, kes Madalmaadest pärit müüjate vahendusel Belgias müüb või soovib müüa ajakirjade tellimusi, on *a priori* kohustatud muretsema sellekohase eelneva ajutise tegevusloa, ning et selle nõude rikkumine on süütegu?

III. Eelotsuse küsimused

25. Samal ajal otsustas Rechtbank van eerste aanleg te Brugge esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kuna huvide eest, mida seadusandja soovib teatud regulatsiooniga kaitsta, saab hea seista ka teiste, leebemate meetmete võtmisega, siis kas Belgia 25. juuni 1993. aasta rändkaubandustegevuse seaduse artiklid 2, 3, artikli 5 punkt 3 ja artikkel 13 eraldi või koos käsitletuna ning tõlgendatuna selliselt, et Belgia kodanike või teiste Euroopa Liidu kodanike poolt Belgias rändkaubanduse vormis ajakirjade tellimuste müümiseks on vajalik vastav ministri või tema poolt volitatud esimese järgu ametniku eelnev tegevusluba ja et nende artiklite kohaselt on vastavate sätete rikkumine süütegu, on vastuolus 25. märtsi 1957. aasta EÜ asutamislepingu artiklitega 30–37 (kaupade vaba liikumise põhimõte) 6. septembril 2001 kehtinud sõnastuses, sama asutamislepingu artikli 48 ja järgnevate artiklitega (isikute vaba liikumise põhimõte) või

2. Kas esimesele küsimusele vastamisel omab tähendust asjaolu, et sama 25. juuni 1993. aasta seaduse kohaselt ei ole ajalehtede või ajakirjade müügiks või isegi ajalehtede tellimuste müügiks eelnev tegevusluba nõutav?”

26. Nende küsimustega, mida tuleb käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ühenduse õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mille kohaselt peab ajakirjade tellimislepingute pakkumiseks või sõlmimiseks rändkaubandustegevuse vormis omandama eelneva ametliku tegevusloa ja mis samas keelab kriminaalkaristuse ähvardusel sellega tegeleda isikul, kellel ei ole nõutavat tegevusluba.

IV. Õiguslik analüüs

27. Sellele küsimusele vastamiseks on oluline esmalt kindlaks teha ühenduse õigusnormid, mida saaks kohaldada põhikohtuasja olukorrale. Alles siis, kui need normid on kindlaks tehtud, on võimalik hinnata, kas neid on võimalik tõlgendada nii, et nendega on vastuolus põhikohtuasjas käsitletavate siseriiklike õigusnormide kohaldamine.

A. Põhikohtuasja olukorrale kohaldatavate ühenduse õigusnormide kindlakstegemine

28. Enne kui uurida, milliseid asutamislepingu sätteid saab põhikohtuasja olukorrale kohaldada, on oluline välja selgitada, kas eelotsuse küsimusele on võimalik leida vastus ühenduse teisest õigusest.

29. Selles osas tuleb märkida, erinevalt sellest, mida väidab komisjon, et nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiiv 85/577/EMÜ tarbija kaitsmise kohta väljaspool

äriruume sõlmitud lepingute korral⁶ on vaidlusalusele rändkaubandustegevusele kohaldatav.⁷

30. Siiski on see direktiiv suunatud peamiselt tarbijatele lepinguga seotud kohustustest loobumise õiguse tagamisele. Seega ei sisalda direktiiv mitte ühtegi sätet, mis asjaomaste siseriiklike õigusnormide kombel piiraks rändkaubandusega tegelemist, mille raames selliseid kohustusi võetakse. See direktiiv ei ole asjakohane käsitletavate õigusnormide ühenduse õigusega vastavuse hindamisel.

31. See järeldus on õige, kuigi direktiivi 85/577 artikkel 8 ei takista liikmesriike vastu võtmast või säilitamast tõhusamaid tarbijakaitsesätteid direktiiviiga reguleeritavas

6 — EÜT L 372, lk 31; ELT eriväljaanne 15/01, lk 262.

7 — Vastupidiselt sellele, mida väidab komisjon, ei piirdu direktiiv 85/577 mitte ainult koduukselepingutega. Nagu tuleneb direktiivi kolmandast põhjendusest, ei esine ootamatust (mis õigustab tarbijate kaitseks eriliste meetmete võtmist) mitte ainult koduukselepingute, vaid ka väljaspool ettevõtja äriruume sõlmitud muude lepinguliikide puhul. Seda täpsustust direktiivi kohaldamisala suhtes tuleb arvestada seoses selle artiklis 1 esitatud erinevate juhtudega. Minu arvates on vaidlusalune tegevus hõlmatud esimese viidatud juhtumiga, mis käsitleb „lepingu[id], mille alusel ettevõtja tarnib tarbijale kaupa või osutab teenuseid ning mis on sõlmitud [...] ettevõtja korraldatud ringsõidu ajal väljaspool ettevõtja äriruume“, täpsustades nimetatud direktiivi artiklis 2, et ettevõtja on „füüsiline või juriidiline isik, kes kõnealuses tehingus toimib oma majandus- või kutsetegevuse raames, või ettevõtja nimel või tema eest toimiv isik“, millega oligi tegemist põhikohtuasjas süüdistatute puhul nende asjaolude asetleidmise ajal, milles neid süüdistatakse.

valdkonnas. Tegelikult ei saa sellest artiklist järeldada, et see lubaks liikmesriikidel võtta selles osas vastu ükskõik milliseid õigusnorme. Liikmesriigid peavad järgima asutamislepingutega tagatud põhivabadusi.⁸

32. Ning kuigi asjaomased siseriiklikud õigusnormid näevad vastavalt direktiivi 85/577 artiklile 8 ette tõhusamaid tarbijakaitseaspekte kui selles direktiivis ette nähtud, ei tulene sellest, et ei oleks vaja hinnata nende siseriiklike õigusnormide kooskõla asutamislepinguga tagatud põhivabadustega.

33. Asja ammendavuse huvides lisan, et nii oleks see samuti juhul, kui Belgia ametiasutused peaksid võrdlema ühelt poolt rändkaubandusega tegelemiseks nõutavaid liikmesriigi siseriiklike eeskirjade alusel antud diplomeid või kvalifikatsioonitõendeid ja teiselt poolt mujal ühenduses saadud kutsealaseid oskusi.

8 — Vt selle kohta 23. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-510/99: Tridon (EKL 2001, lk I-7777, punkt 53); 11. detsembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-322/01: Deutscher Apothekerverband (EKL 2003, lk I-4887, punktid 63–65) ja 25. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-71/02: Karner (EKL 2004, lk I-3025, punktid 31–34).

34. Kuigi on ilmne, et vaidlusaluse rändkaubandusega tegelemise tingimused ei ole ühtlustatud ühenduse tasandil, tuleb siiski märkida, et juurdepääs sellisele tegevusele on Belgia õiguse kohaselt lubatud teatud kutsealaste tingimuste täimise korral,⁹ nii et siseriiklikel pädevatel ametiasutustel on õigus võrrelda ühelt poolt siseriikliku õiguse kohaseid diplomeid või kvalifikatsioonitõendeid ja teiselt poolt mujal ühenduses saadud kutsealaseid oskusi.¹⁰

35. Mitte Euroopa Kohtu, vaid eelotsuse- taotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida Belgia valitsuse siseriikliku õiguse kohta esitatud andmete õigsust. Siiski leian ma selle aspekti osas, et isegi kui see oletus peab paika ja kutsealaseid oskusi tõepoolest

9 — Belgia valitsus väitis seda oma vastuses Euroopa Kohtu esitatud kirjalikele küsimustele. Selleks et tegeleda Belgias rändkaubandusega, peab omama asjaomase kutseala põhiteadmisi, eelkõige selle kutseala osas, mille vastavust pädev ametiasutus on hinnanud. Komisjon, kes alnsana osales kohtuistungil, vaidlustas Belgia õiguse taolise esitamise.

10 — (Vastuvõtva liikmesriigi) pädevad siseriiklikud ametiasutused peavad sellise võrdluse läbi viima kas 7. mai 1991. aasta otsusest kohtuasjas C-340/89: Vlassopoulou (EKL 1991, lk I-2357, punkt 16) tulenevat kohtupraktikat või diplomite tunnustamise direktiivi kohaldades. Ma täpsustan, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuni 1999. aasta direktiiv 1999/42/EÜ, millega kehtestatakse kutsevalifikatsiooni tunnustamise mehhanism seoses liberaliseerimist ja üleminekumeetmeid käsitlevate direktiividega hõlmatud tegevusaladega ning millega täiendatakse kutsevalifikatsiooni tunnustamise tildüsteemi (EÜT L 201, lk 77; ELT eriväljaanne 05/03, lk 374) on kohaldatav teatud reisisellega seotud tegevuste puhul, sh koduukse- ja rändkauplejatelt kaupade ostu-müügi puhul. Seda tüüpi rändkaubandustegevus ei kattu päris täpselt põhikohtuasjas vaidlustatuga, mistõttu tundub, et see direktiiv ei ole käesoleval juhul kohaldatav.

võrreldakse vaidlusaluses eelneva ametliku tegevusloa andmise menetluses, peaksid asjaomased siseriiklikud ametiasutused järgima asutamislepinguga tagatud põhivabadusi.

vajalikud halduslikud meetmed. Niisiis tuleks sellisel juhul asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme hinnata asutamislepinguga tagatud põhivabadusi silmas pidades.

36. Euroopa Kohus tunnustas 22. jaanuari 2002. aasta otsuses Canal Satélite Digital¹¹ nimelt seda, et kui direktiiv kehtestab liikmesriikidele erikohustuse, täpsustamata selle kohustuse täitmiseks vajalikke halduslikke meetmeid, võivad liikmesriigid selleks sisse seada haldusmenetluse. Euroopa Kohus on otsustanud, et „[s]ellist haldusmenetlust sisse seades peavad liikmesriigid igal juhul järgima asutamislepinguga tagatud põhivabadusi”.¹²

38. Seega on siinkohal oluline kindlaks teha asutamislepingu sätteid, mida arvestades tuleb asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme käsitletavas põhikohtuasjas hinnata.

37. Seda kohtupraktikat saab kohaldada oletusele, et Belgia ametiasutused peavad läbi viima kutsealaste oskuste võrdluse kas kohaldades eespool viidatud Vlassopoulou kohtupraktikat või diplomite tunnustamise direktiivi, kuna ei selles kohtupraktikas ega selles direktiivis ei ole täpselt või ammendavalt määratud selle kohustuse täitmiseks

39. Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab esimeses eelotsuse küsimuses otseselt asutamislepingu isikute vaba liikumist puudutavatele sätetele, tuleb need põhikohtuasja iseloomustavaid andmeid arvesse võttes algusest peale kõrvale jätta.

40. Euroopa Kohtu poolt põhikohtuasja menetlusosalistele esitatud küsimuste vastustest ning sellega seoses nende esitatud dokumentidest ilmneb, et neile süüks pandud asjaolude asetleidmise ajal tegutsesid M. Burmanjer, R. A. Van Der Linden ja A. De Jong esindajatena oma nimel, mistõttu ei tegelenud nad rändkaubandusega, olles alluvussuhetes äriühinguga Alpina.

11 — Kohtuasi C-390/99 (EKL 2002, lk I-607, punkt 27).

12 — *Ibidem*, punkt 28. Vt ka selle kohta 10. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-246/00: komisjon v. Madalmaad (EKL 2003, lk I-7485, punkt 66, millele viidatakse eelkõige minu ettepaneku punktides 48 ja 49); eespool viidatud kohtuotsus Karner (punktid 33 ja 34) ja 12. oktoobri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-60/03: Wolff & Müller (EKL 2004, lk I-9553, punkt 30).

41. 27. juuni 1996. aasta otsusest kohtuasjas Asscher tuleneb, et juhul kui isik ei teosta oma tegevust alluvussuhte raames, siis ei saa teda pidada „töötajaks” EÜ artikli 39 mõttes.¹³

tegevusluba kriminaalkaristuse ähvardusel, siis käesoleval juhul puudutab see ka kaupade vaba liikumist ja teenuste osutamise vabadust.

42. Vaidluse lahendamiseks põhikohtuasjas ei ole asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme vaja hinnata isikute vaba liikumist reguleerivatest asutamislepingu sätetest lähtuvalt.

45. Süüdistatavad müügimehed üritasid nimelt sõlmida tellimislepinguid ajakirjade osas, st kaupade osas. Euroopa Kohtu poolt põhikohtuasja menetlusosalistele esitatud küsimuste vastustest selgub, et ajakirjad olid peamiselt või ainuüksi pärit Madalmaadest ja Saksamaalt, st teistest liikmesriikidest kui need, mille territooriumil vaidlusalust tegevust teostati. Seega võib oletada, et tellitud ajakirjade kättetoimetamine eeldas nende eksporti Belgiasse.

43. Selle asemel tuleb otsustada, kas käsitletavatel asjaoludel tuleb selliseid siseriiklikke õigusnorme hinnata asutamislepingu kaupade vaba liikumist või teenuste osutamise vabadust puudutavatest sätetest lähtuvalt.

46. Seetõttu puudutavad põhikohtuasja asjaolude tõttu sellised siseriiklikud õigusnormid kaupade vaba liikumist.

44. Tuleb sedastada, et kuna asjaomaste siseriiklike õigusnormidega kohustatakse rändkaubandusega tegeleda soovivaid isikuid ajakirjade tellimislepingute pakkumiseks ja sõlmimiseks omandama eelnevat ametlikku

47. Asjaomased õigusnormid seonduvad samuti teenuste osutamise vabadusega. Rändkaubandustegevus, mille sisuks on ajakirjade tellimislepingute pakkumine ja sõlmimine, on nimelt EÜ artikli 50 kohaselt teenuste osutamine, kuna nagu ka käesoleval

¹³ — Kohtuasi C-107/94, EKL 1996, lk I-3089, punkt 26 (ühe äriühingu aluaktsionärist juhataja kohta). Vt selle kohta ka kohtujurist P. Léger' ettepanek selles kohtuasjas (punktid 28 ja 29) ja 8. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-337/97: Meeusen (EKL 1999, lk I-3289, punktid 15–17).

juhul on sellel piiriline iseloom¹⁴ ja selle eest makstakse hüvitist komisjonitasu¹⁵ vormis.

48. Kui uurida põhikohtuasja asjaolusid, siis asjaomased siseriiklikud õigusnormid puudutavad kaupade vaba liikumist ja teenuste osutamise vabadust.

49. Hiljutisest, kuid väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et kui siseriiklik meede puudutab samaaegselt nii teenuste osutamise vabadust kui ka kaupade vaba liikumist (nagu käesoleval juhul), uurib Euroopa Kohus seda meedet põhimõtteliselt üksnes seoses ühega neist kahest põhivabadusest, kui konkreetse asja asjaolusid arvesse võttes nähtub, et üks neist vabadustest on teise suhtes täiesti teisejärgulise tähendusega.¹⁶

50. Komisjoni arvates tuleb asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme hinnata ainult läheduses asutamislepingu kaupade vaba liikumist käsitlevatest sätetest, jättes teenuste osutamise vabadusega seonduvad kõrvale, kuna kaupade vaba liikumise aspekt on domineeriv.

51. Ma ei ole selle analüüsiga täiesti nõus.

52. Ma meenutan esiteks, et vaidlusalune rändkaubandustegevus seisnes ajakirjade tellimislepingute pakkumises ja sõlmimises ning mitte ajakirjade müügis.¹⁷ Tegelikult osalesid müügimehed (keda ainsana põhikohtuasjas süüdistatakse) ainult üsna ajakirjade müügi ja levitamise algstaadiumis.

53. Käsitletav kohtuasi puudutas peamiselt äriühingut Alpina, kuna see ostis asjaomaseid ajakirju Madalmaade või Saksa kirjatajatelt ning levitas neid üksikisikutele vasta-

14 — Ma meenutan, et nende neile süüks pandud asjaolude asetleidmise ajal elasid süüalused teises liikmesriigis (Madalmaade Kuningriik) kui see, mille territooriumil nad rändtegevusega tegelesid (Belgia Kuningriik).

15 — Müügimeestele makstav komisjonitasu on EÜ artikli 50 kohane hüvitis, kuigi seda ei maksnud teenusesaajad, vaid äriühing Alpina. Tegelikult ei eelda väljakujunenud kohtupraktika kohaselt EÜ artikliga 50, et teenuse eest peab maksuma selle saaja. Vt eelkoige 26. aprilli 1988. aasta otsus kohtuasjas 352/85: Bond van Adverteerders jt (EKL 1988, lk 2085, punkt 16) ja 26. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-422/01: Skandia ja Ramstedt (EKL 2003, lk I-6817, punkt 24).

16 — Vt selle kohta 24 märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C-275/92: Schindler (EKL 1994, lk I-1039, punkt 22); eespool viidatud kohtuotsus Canal Satélite Digital (punkt 31); eespool viidatud kohtuotsus Karner (punkt 46), ja 14. oktoobri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-36/02: Omega (EKL 2004, lk I-9609, punkt 26).

17 — Vaidlusaluse tegevuse kirjeldamiseks eelotsusetaotluse esitanud kohtu kasutatud väljend, mida komisjon kordab („ajakirjade müük”), lubab arvata, et asjaomane tegevus puudutab kaupade müüki. See ei ole aga nii. Lisaks, eelnev ametlik tegevustuba, mida nõuavad vaidlusalused siseriiklikud õigusnormid ajakirjade tellimislepingute sõlmimiseks, ei ole vajalik ajakirjade või ajalehtede müügiks (vt käesoleva ettepaneku punkt 5). Seetõttu eelistan ma kõnelda tegevusest, mille sisuks on ajakirjade tellimislepingute pakkumine või sõlmimine.

valt asjaomastele tellimuslepingutele. Lepin-
gud sidusid ainult Alpinat ja tema kliente.
Müügimehed, kes tegutsesid oma nimel, ei
olnud mitte mingil moel nende lepingute
osalisteks. Nagu ma juba märkisin,¹⁸ piirdus
nende roll mõõdasõitjatele nende lepingute
sõlmimise pakkumisega, tellimislehtede täit-
misega ja seejärel ühe eksemplari edastami-
sega äriühingule Alpina, et viimati nimetatu
saaks posti teel saata klientidele nende
valitud ajakirjad.

54. Seega ei puuduta kaupade vaba liikumi-
sega seonduv aspekt, mis puudutab asjaoma-
seid siseriiklikke õigusnorme, otseselt või
tegelikult põhikohtuasja süüdistatavaid. Sel-
lisel juhul oleks üllatav järeldus, et selle
vabadusega seonduv aspekt on olulisem kui
teenuste osutamise vabaduse aspekt, kuna
viimati nimetatud aspekt puudutab neid
süüdistatuid otseselt ja tegelikult.

55. Asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme,
nagu need on esitatud põhikohtuasjas, võib
pidada erinevaks, kui need, mida Euroopa
Kohus hindas 16. mai 1989. aasta otsuses

kohtuasjas Buet ja EBS¹⁹ (õigusnormid
keelasid pedagoogiliste materjalide müügi
koduuksetehingute teel), 23. novembri
1989. aasta otsuses kohtuasjas B & Q²⁰,
28. veebruari 1991. aasta otsuses kohtuasjas
Marchandise jt²¹ (õigusnormid keelasid või
piirasid jaekaubandust pühapäeviti),
30. aprilli 1991. aasta otsuses kohtuasjas
Boscher²² (õigusnormid keelasid luksusau-
tode ja tarbesõidukite oksjoniväljaannete
müügi), 26. juuni 1997. aasta otsuses koh-
tuasjas Familiapress²³ (õigusnormid keelasid
auhinnamänge sisaldavate ajakirjade müügi),
13. jaanuari 2000. aasta otsuses kohtuasjas
TK-Heimdienst²⁴ (õigusnormid, mis puudu-
tasid toiduainete rändmüüki) ning eespool
viidatud kohtuotsuses Karner (õigusnormid,
millega keelatakse kogu teave selle kohta, et
müüdavad kaubad pärinevad pankrotipe-
sast).

56. Kõigis neis kohtuasjades olid põhikoh-
tuasjas osalevad isikud otseselt või vähemalt
väga tihedalt seotud kaupade müügi või
levitamisprotsessiga. Sellistel asjaoludel ei
lubanud asjaomaste isikute olukord kahelda,
et asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme tuleb
hinnata ainult lähtuvalt kaupade vaba liiku-
mist käsitlevatest asutamislepingu sätetest.

19 — Kohtuasi 382/87 (EKL 1989, lk 1235, punktid 7–9).

20 — Kohtuasi C-145/88 (EKL 1989, lk 3851).

21 — Kohtuasi C-332/89 (EKL 1991, lk I-1027, punktid 9 ja 15).

22 — Kohtuasi C-239/90 (EKL 1991, lk I-2023, punktid 7–10).

23 — Kohtuasi C-368/95 (EKL 1997, lk I-3689).

24 — Kohtuasi C-254/98 (EKL 2000, lk I-151, punkt 24).

18 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 18–20.

57. Käesolevas vaidlusalusel põhikohtuasjas on olukord teistsugune. Ma küsin, kas asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme ei peaks pigem hindama l teenuste osutamise vabadust käsitlevatest asutamislepingu läh- tudes sätetest, mitte aga kaupade vaba liiku- mist käsitlevatest sätetest.²⁵

58. Lisaks, juhul kui asjaomaseid siseriik- likke õigusnorme pidada kaupade impordi- takistuseks, on selline mõju ainult teisene, kuna see on vaidlusaluse rändkaubandusega tegeleda soovivatele teenusteosutajatele sea- tud piirangu automaatne või vältimatu taga- järg. Ajalises järjestuses on seoses teenuste osutamise vabadusega kaupade vaba liiku- mise võimalik mõju ainult teisene, kaudne või täiendav.²⁶

59. Seetõttu tuleb jälle küsida, kas asjaoma- seid siseriiklikke õigusnorme tuleb hinnata ainult lähtuvalt asutamislepingu teenuste osutamise vabadust käsitlevatest sätetest, mitte aga kaupade vaba liikumist puuduta- vatest sätetest.

60. Kuigi käesoleval juhul ei ole kohaldata- vate asutamislepingu sätete määramine täht- susetu, on selle olulisus käsitletavas asjas suhteliselt väike. Nagu ma märkisin käes- oleva ettepaneku punktides 83–90, on tege- likult igal juhul, sõltumata millisest põhiva- badusest lähtuvalt hinnatakse asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme, väga tõenäoline, et see annab sama tulemuse ehk, selle et asjaomaste õigusnormide kohaldamine põhi- kohtuasjale on ühenduse õigusnormidega vastuolus.

B. Teenuste osutamise vabaduse või kaupade vaba liikumise piirangute olemasolu ja selle võimalik põhjendatus

61. Teenuste osutamise vabaduse osas märgin, et väljakujunenud kohtuprak-

25 — Võrreldava põhjenduse osas vt kohtujurist Alber'i ettepanek eespool viidatud kohtuasjas Karner, punktid 90–99.

26 — Võrreldava põhjenduse osas vt eespool viidatud kohtuotsus Omega, punkt 27. On tõsi, et kuigi sellise põhjenduse võib esitada koduuksetehingud keelavate siseriiklike õigusnormide osas, on Euroopa Kohus otsustanud eespool viidatud kohtuotsuses Buët ja EBS, et sellistele õigusnormidele kohaldatakse asutamislepingu kaupade vaba liikumise sätteid. Siiski ei ole see kohtupraktika minu arvates määrav. Tegelikult ei tõusetunud küsimus, kas asjaomaseid sise- riiklikke õigusnorme tuleb hinnata lähtuvalt asutamislepingu kaupade vaba liikumist puudutavatest sätetest või teenuste osutamise vabadust käsitlevatest sätetest. Lisaks tehti nime- tatud kohtuotsus mitu aastat enne eespool viidatud kohtuot- sust Schindler, mis avas palju parema võimaluse võtta siseriiklike õigusnormide puhul arvesse teenuste osutamise vabadust käsitlevaid sätteid.

tika²⁷ kohaselt nõuab EÜ [asutamislepingu] artikkel 59 (muudetuna EÜ artikkel 49) mitte ainult kogu kodakondsusel põhineva diskrimineerimise keelamist teise liikmesriigi teenuseosutaja suhtes, vaid ka kõigi piirangute kaotamist, isegi juhul, kui need laienevad nii selle riigi kui ka teiste liikmesriikide teenuseosutajatele, kui need piirangud võivad keelata, takistada või muuta vähem soodsaks teenuseosutaja tegevuse, kelle asukoht on teises liikmesriigis, kus ta seaduslikult sarnaseid teenuseid osutab.²⁸

62. Siiski tuleb sedastada, et asjaomastest siseriiklikest õigusnormidest tulenev eelneva ametliku tegevusloa nõue võib takistada vaidlusalust rändkaubandustegevust või muuta sellega tegelemise vähem soodsaks, mis, nagu ma juba olen märkinud, piirab teenuste osutamise vabadust.²⁹

63. Sõltumata ebaselgusest ja viivitusest, millega huvitatud isikud võivad loa saamisel kokku puutuda, peavad nad selle nõude tõttu täitma erinevaid haldusformaalsusi, mis näiteks puudutavad maksumarkide ostmist. Asjaomase nõude teeb veel rangemaks see, et selle rikkumine on kuritegu ja süüdimõistva otsuse korral võidakse selle loa andmisest keelduda.³⁰

64. Seega tuleb järeldada, et selliste siseriiklike õigusnormide puhul, nagu on vaidlustatud põhikohtuasjas, on tegemist piirangu, millele kohaldatakse EÜ artiklis 49 sätestatud keeldu.

65. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt „võib ühenduse tasemel ühtlustamata valdkonna siseriiklik normistik, mida kohaldatakse eranditeta kõigi kõnealuses liikmesriigis tegutsevate füüsiliste isikute või äriühingute suhtes, olla õigustatud sellele vaadatamata, et sellega piiratakse teenuste osutamise vabadust, tingimusel et see on vastavuses üldisest huvist tulenevate ülekaulukate põhjustega, mis ei ole kaitstud teenuseosutaja suhtes tema asukohaliikmesriigis

27 — Euroopa Kohus ei ole kunagi selgelt või otseselt võtnud seisukohta küsimuses, kas 24. novembri 1993. aasta otsusest liidetud kohtuasjades C-267/91 ja C-268/91: Keck ja Mithouard (EKL 1993, lk I-6097) tulenev kohtupraktika, mida kohaldatakse kaupade vabale liikumisele, on kohaldatav ka teenuste osutamise vabadusele. Vt 10. mai 1995. aasta otsus kohtuasjas C-384/93: Alpine Investments (EKL 1995, lk I-1141, punktid 33–39) ja 8. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-405/98: Gourmet International Products (EKL 2001, lk I-1795, punktid 36–39), milles otseselt see küsimus tõusetus. Vt selle kohta ka eelkõige Da Cruz Vilaça, J. L., „On the Application of Keck in the Field of Free Provision of Services”, *Services and Free Movement in EU Law*, Mads Andenas ja Wulf-Henning Roth, Oxford University Press, 2002, lk 25 jj; Poiares Maduro, M., „Harmony and Dissonance in Free Movement”, *ibidem*, lk 41 jj. Kuna see küsimus jääb lahitseks, leiame, et see tuleb jätta tähelepanuta ja keskenduda aktuaalsele kohtupraktikale.

28 — Vt eelkõige 3. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas 58/98 Corsten (EKL 2000, lk I-7919, punkt 33); 24. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-164/99: Portuguesa Construções (EKL 2002, lk I-787, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika) ja 21. oktoobri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-445/03 komisjon v. Luksemburg (EKL 2004, lk I-10191, punkt 20). Vt ka 25. juuli 1991. aasta otsus kohtuasjas C-76/90: Säger (EKL 1991, lk I-4221, punkt 12).

29 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 42.

30 — See võimalus tuleneb kuningliku otsuse artiklist 14 (vt käesoleva ettepaneku punkt 14).

kohaldatavate eeskirjadega, ja ainult niivõrd, kui see on eesmärgi saavutamise tagamiseks sobiv ega lähe kaugemalt sellest, mis on vajalik eesmärgi saavutamiseks”.³¹

69. Ilmne on, et vaidlusaluse rändkaubandustegevuse eelneva ametliku tegevusloa nõudega püütakse tagada asjaomaste teenuste tarbijate kaitset.

66. Seetõttu tuleb nüüd uurida, kas asjaomased siseriiklikud õigusnormid vastavad kõigile neile tingimustele.

70. Minu arvates ei ole aga selline nõue proportsionaalne, see läheb kaugemale sellest, mis on vajalik ülaltoodud eesmärgi saavutamiseks.

67. Belgia valitsuse seisukoht on, et vaidlusaluseks rändkaubandustegevuseks nõutav eelnev ametlik tegevusluba on tarbija kaitseks sisuliselt vajalik.

71. Euroopa Kohus sedastas eespool viidatud kohtuotsuses Buët ja EBS (punkt 12) koduuksemüügi ja sellega seotud ostja võimalike järelemõtlematu ostuga seotud riskide osas, et tavaliselt piisab sellise riski vältimiseks ostjale koduuksetehingust taganemise õiguse andmisest. Seetõttu kehtib see, mis käib kaupade müügilepingu sõlmimise kohta koduuksetehingu abil, ka üldkasutatavatel teedel ajakirjade tellimuslepingute sõlmimise kohta.

68. Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on tõsi, et tarbijakaitse on üldisest huvist tulenev ülekaalukas põhjus, millega saab õigustada asutamislepinguga tagatud põhivabaduste piiranguid.³²

72. Käesoleval juhul on teada, et neil, kes sõlmisid asjaomased tellimuslepingud, oli võimalus neist taganeda vastavalt direktiivile 85/577. Lisaks selgub toimiku materjalidest, et see taganemisõigus oli selgelt märgitud tellimuslehtedel, mille üks eksemplar anti kliendile.

31 — Vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus komisjon v. Luksemburg (punkt 21 ning seal viidatud kohtupraktika). Vt selle kohta ka 13. juuli 2004. aasta otsus C-262/02: komisjon v. Prantsusmaa (EKL 2004, lk I-6569, punktid 23 ja 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

32 — Vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Buët ja EBS (punkt 10), eespool viidatud kohtuotsus Schindler (punkt 58) ja eespool viidatud kohtuotsus Canal Satélite Digital (punkt 34).

73. Seetõttu järeldan ma, et sellisest tellimislepingust taganemise võimalusest piisab, et vältida riski, et võimalikud kliendid sõlmivad järelemõtlematult sellelaadseid lepinguid. Sellest tulenevalt läheb minu meelest vaidlusaluse rändkaubandustegevuse eelneva ametliku tegevusloa nõue kaugemale sellest, mis on vajalik sellise riski vastu tarbijate kaitse tagamiseks.

74. Seda järeldust ei kummuta eespool viidatud kohtuotsus Buett ja EBS (punkt 15), milles Euroopa Kohus tõdes, et liikmesriigi seadusandja võib vabalt lähtuda sellest, et tarbijatele taganemisõiguse andmisest ei piisa nende kaitsmiseks ja on vaja keelata koduuksemüük.

75. Seda järeldust põhjendavad faktilised asjaolud, mis ei ole võrreldavad põhikohtuasjas käsitletavatega, mistõttu seda ei ole võimalik põhikohtuasjale laiendada.

76. Ma meenutan, et selles otsuses leidis Euroopa Kohus, et järelemõtlematu ostu risk on eriti suur juhul, kui koduuksemüük puudutab koolituslepingut või õppematerjalide müüki, kuna võimalik ostja on sageli isik, kelle haridustase on puudulik ja kes soovib

seda tõsta, mis muudab ta eriti altiks selliste kaupade müügipakkumistele.³³ Euroopa Kohus on samuti sedastanud, et kuna koolitus ei ole laiatarbekaup, võib järelemõtlematu ost avaldada kliendile kahjustavat mõju kutsealase koolituse ja töölevõtmise osas, st avaldada teiselaadilisi ja kestvamaid mõjusid kui lihtsalt rahaline kaotus.³⁴

77. Sellised riskid ei ole võrreldavad nendega, mida võib avaldada selline rändkaubandus, millega põhikohtuasjas stüüdistatavad tegelesid ja mille sisuks on ajakirjade tellimislepingute pakkumine ja nende sõlmimine. Nagu komisjon õigusega on märkinud, on käsitletavad ajakirjad tarbe- või hobikirjandus, mistõttu nad ei ole adresseeritud eriti mõjutatavatele isikutele ja teisalt, nagu komisjon samuti märkis, põhjustab selliste tellimislepingute sõlmimine juhul, kui see on järelemõtlematu (mis ei ole ilmne, kuna on olemas taganemisvõimalus), klientidele rahalist kahju, mis pealegi on üsna väike.

78. Ma lisan, et on õige, nagu Euroopa Kohus seda selle kohtuotsuse punktis 16 märkis, et direktiivi 85/577 viimane põhjendus ütleb, et liikmesriikidel on vabadus

33 — Vt eespool viidatud kohtuotsus Buett ja EBS (punkt 13).

34 — *Ibidem*, punkt 14.

säilitada või kehtestada täielik või osaline keeld lepingute sõlmimisele väljaspool äri-ruume, kuid, nagu ma eespool juba märkisin,³⁵ peavad need liikmesriigid järgima asutamislepingu sätteid. Seega ei saa teha järeldust, et liikmesriigid võivad sätestada sellise keelu igat liiki müügi või kaupade osas.

81. Selles osas on mul raske mõista, miks sellise rändkaubandustegevuse puhul, mis seisneb *ajakirjade* tellimislepingute sõlmimises, nõutakse eelnevat ametlikku tegevusluba isegi siis, kui selline tegevus toimub ettevõtja asukohast kaugemal toimuva regulaarse müügina kohalikule püsielanikkonnale, kuigi rändkaubandustegevusele, mis seisneb *ajalehtede* tellimislepingute sõlmimises, sellist nõuet sellisel juhul (ettevõtja asukohast kaugemal toimuv regulaarne müük kohalikule püsielanikkonnale) ei esitata. Minu arvates tõendavad sellised erinevad eeskirjad, et ajakirjade tellimislepingute sõlmimist puudutavad siseriiklikud õigusnormid on ebaproportsionaalsed.

79. Seetõttu leian ma samamoodi nagu komisjon, et käesolevas põhikohtuasjas võimalike klientide võimalusest tellimislepingust taganeda piisab, et vältida neile tekkivat riski järelemõtlematult kohustusi võtta. Järelikult läheb minu arvates eelneva ametliku tegevusloa nõue rändkaubandusega tegelemiseks kaugemale sellest, mis on vajalik sellise riski vastu tarbijate kaitse tagamiseks.

82. Ma järeldan, et vaidlusalused siseriiklikud õigusnormid lähevad kaugemale sellest, mis on vajalik sellise riski vastu tarbijate kaitse tagamiseks, mistõttu ma leian, et neid tuleb pidada EÜ artikliga 49 vastuolus olevaks.

80. Kuigi täielikult ei ole võimalik välistada riski, et tarbijad langevad pettuste või usalduse kuritarvitamise ohvriks, ei õigusta see nii ranget meedet, mille kohaselt peab kriminaalkaristuse ähvardusel ajakirjade tellimislepingute pakkumiseks rändkaubandustegevuse vormis omandama eelneva ametliku tegevusloa.

83. Ma täpsustan, et on väga tõenäoline, et järeldus oleks sama, kui asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme hinnatakse ainult lähitudes asutamislepingu kaupade vaba liikumist käsitlevatest sätetest, jättes teenuste osutamise vabadusega seonduva kõrvale.

35 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 31 ja 32.

84. Ma meenutan, et eespool viidatud kohtuasja Keck ja Mithouard³⁶ kohaselt ei takista siseriiklikud sätted, mis piiravad või keelavad teatud müügimeetodid ning mida esiteks kohaldatakse kõigi asjaomaste liikmesriigis tegutsevate ettevõtjate suhtes ja mis teiseks mõjutavad õiguslikult ja faktiliselt ühtemoodi kodumaiste ja teistest liikmesriikidest pärit toodete turustamist, otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt, liikmesriikidevahelist kaubandust 11. juuli 1974. aasta otsusel kohtuasjas Dassonville põhineva kohtupraktika tähenduses.³⁷

85. Oletades, et asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme tuleb pidada kaupade müügitingimusi reguleerivaks ja kuna asjaomased õigusnormid ei puuduta nende kaupade sisu või koostist, vaid viisi, kuidas neid turustatakse, siis ei ole eespool viidatud kohtuasjas Keck ja Mithouard esitatud teised tingimused täidetud.

86. Kuigi neid õigusnorme kohaldatakse tegelikult kõigi isikute suhtes, kes soovivad Belgia territooriumil tegeleda vaidlusaluse rändkaubandusega, ei ole välistatud, et nad

seavad enam piiranguid teistest liikmesriikidest pärit ajakirjade turustamisele võrreldes kodumaiste ajakirjadega.

87. Nagu komisjon on rõhutanud, on müügimeeste kasutamine tõhus vahend leida võimalikke kliente, kes telliksid teistest liikmesriikidest pärit ajakirju, mida nad loomulikult ei tunne nii hästi kui kodumaiseid. Selliste müügimeeste kasutamine tellimuslepingute sõlmimise vahendajatenä on sageli kasutatud meetod teatud välismaiste ajakirjade turustamisel, millel on raske siseneda liikmesriigi turule, kus sellise rändkaubandusega tegeletakse. Sellisel juhul tasub sellistest ajakirjadest huvitatud isikutel tellimuslepingu sõlmimine (mis on tänu müügimehele muudetud hõlpsamaks) ära, kuna neil ei ole neid tarvis minna otsima teistest liikmesriikidest kui nende asukohariik.

88. Eeltoodud põhjustel tuleb asuda seisukohale, et kahtlemata takistab vaidlusalusele rändkaubandustegevusele seatud tingimus omandada eelnev ametlik tegevusluba teistest liikmesriikidest pärit ajakirjade turulepääsu enam kui kodumaiste ajakirjade oma.

36 — Vt punkt 16.

37 — Kohtuasi 8/74 (EKL 1974, lk 837).

89. Oletades, et asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme tuleb hinnata lähtuvalt asutamislepingu kaupade vaba liikumist käsitlevatest sätetest, tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul uurida, kas asjaomastel õigusnormidel on tõepoolest selline mõju.

90. Juhul kui see oletus vastab tõele, tuleb asjaomaseid siseriiklikke õigusnorme pidada kaupade vaba liikumise piiranguks (millele kohaldatakse EÜ artiklit 28), mistõttu on vajalik anda asjaomastele siseriiklikele õigusnormidele selline hinnang, nagu ma märkisin käesoleva ettepaneku punktides 67–82, järeldades, et asjaomased siseriiklikud õigusnormid on vastuolus EÜ artikliga 49.

91. Järelikult tuleb esitatud eelotsuse küsimusele vastata, et ühenduse õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, mida käsitletakse käesolevas põhikohtuasjas, mille kohaselt peab ajakirjade tellimuslepingute pakkumiseks või sõlmimiseks rändkaubandustegevuse vormis omandama eelneva ametliku tegevusloa ja mis samas keelab kriminaalkaristuse ähvardusel sellega tegeleda isikul, kellel ei ole nõutavat tegevusluba.

V. Ettepanek

92. Tuginedes eelnevale, teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Rechtbank van eerste aanleg te Brugge (Belgia) esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

Ühenduse õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, mida käsitletakse käesolevas põhikohtuasjas, mille kohaselt peab ajakirjade tellimuslepingute pakkumiseks või sõlmimiseks rändkaubandustegevuse vormis omandama eelneva ametliku tegevusloa ja mis samas keelab kriminaalkaristuse ähvardusel sellega tegeleda isikul, kellel ei ole nõutavat tegevusluba.